

Volha Tratsiak

Uniwersytet Warszawski, Polska

University of Warsaw, Poland

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8803-7075>

e-mail: vtratsiak@uw.edu.pl

Egzamin certyfikacyjny z języka białoruskiego jako obcego na poziomach: B1 i B2 na Uniwersytecie Warszawskim

The B1/B2 Certification Exam in Belarusian as a Foreign Language
at the University of Warsaw

Сертыфікацыйны экзамен па беларускай мове як замежнай на ўзроўнях
B1 і B2 у Варшаўскім універсітэце

Abstract: The article is dedicated to the topic of certification exams in Belarusian as a foreign language at the B1 and B2 proficiency levels. This subject is directly related to didactics in higher education institutions and is particularly relevant due to the fact that Belarusian language certification as a foreign language is available outside Belarus in only one European institution—the University of Warsaw. The article presents factual information rather than analysis. Its main objective is to familiarize a broad audience with the format and structure of the certification exam in Belarusian as a foreign language that is conducted at the University of Warsaw. The paper describes the individual sections of the exam, their structure, format, and scoring. Following the main text of the article, a sample exam at the B1 level is provided. In the conclusion, the author presents arguments in favor of developing language certification to promote the Belarusian language not only in Europe but also worldwide.

Keywords: Belarusian language, certification, exam, European standard, language competence.

Рэзюмэ: Артыкул прысвечаны тэме сертыфікацыйных экзаменаў па беларускай мове як замежнай на ўзроўнях моўнай кампетэнцыі B1 і B2. Тэма артыкула непасрэдна звязана з дыдактыкай у вышэйшых навучальных установах і з'яўляецца актуальнай з увагі на факт, што сертыфікацыя беларускай мовы як замежнай па-за межамі Беларусі магчыма толькі ў адной еўрапейскай установе – Варшаўскім універсітэце. Тэма, прадстаўленая ў артыкуле, мае характар інфармацыйны, а не аналітычны. Галоўнай мэтай з'яўляецца азнаямленне шырокага кола чытачоў з фарматам і структурай сертыфікацыйнага экзамену па беларускай мове як замежнай, які праводзіцца на базе Варшаўскага ўніверсітэта. У рабоце апісваюцца паасобныя часткі экзамену, іх структура, фармат і балы. Пад асноўным тэкстам артыкула

Egzamin certyfikacyjny z języka białoruskiego jako obcego...

змяшчаецца ўзор экзаменацыйнага аркуша на ўзроўні B1. На заканчэнне артыкула Аўтар прыводзіць аргументы на карысць развіцця моўнай сертыфікацыі для папулярызавання беларускай мовы не толькі ў Еўропе, але і ў свеце.

Ключавыя словы: беларуская мова, сертыфікацыя, экзамен, еўрапейскі стандарт, моўная кампетэнцыя.

We współczesnym świecie, pomimo szybkiego rozwoju technologicznego, nadal dużą rolę przywiązuje się do uczenia się języków obcych jako narzędzia do lepszego startu w życiu zawodowym lub podwyższenia swoich kompetencji. Certyfikacja językowa stała się kluczowa nie tylko dla uczniów i studentów, ale także dla osób dorosłych chcących podwyższyć swoje kwalifikacje zawodowe. W wyniku wprowadzenia przepisów Rady Europy i zatwierdzenia ich na poziomie ogólnopolskim jako *Europejski system opisu kształcenia językowego* (ESOKJ) możliwe jest rzetelne i obiektywne ocenianie biegłości językowej i wzajemne uznawanie kwalifikacji językowych uzyskanych w ramach różnych systemów edukacyjnych zjednoczonej Europy [ESOKJ 2003: 13].

W tym kontekście szczególnie interesujące może być spojrzenie na certyfikację języków rzadziej nauczanych, takich jak język białoruski. Jest on jednym z dwóch języków urzędowych na Białorusi. Pomimo roli narodotwórczej, tożsamościowej, kulturowej, którą odgrywa w społeczeństwie białoruskim, w ostatnich 30 latach status języka białoruskiego mocno się obniżył. Nie pomaga w rozwoju i popularyzacji tego języka sytuacja polityczna wewnątrz Białorusi i poza jej granicami.

W Polsce język białoruski jest językiem mniejszości białoruskiej, która najliczniej zamieszkuje tereny województwa podlaskiego [*Mniejszości narodowe...* (online)]. Z informacji na dzień 1 marca 2020 roku wynika, że w Polsce „nauczanie języka mniejszości narodowej białoruskiej organizowane jest w formie dodatkowej nauki tego języka w 2 przedszkolach, 25 szkołach podstawowych oraz w 2 liceach ogólnokształcących” [*Informacja...* (online)]. Status języka białoruskiego w białoruskim systemie edukacji i systemie edukacji Polski wymaga osobnej uwagi i może być tematem odrębnej publikacji.

Certyfikacja języka białoruskiego w Polsce jest nie tylko potwierdzeniem biegłości językowej na określonym poziomie, lecz także doskonałą możliwością promocji języka białoruskiego w Polsce i Europie. Poświadczenie znajomości języka białoruskiego może przyciągnąć uwagę pracodawcy i wyróżniać na tle innych kandydatów.

Celem niniejszego artykułu jest opisanie podstawy teoretycznej oraz wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu certyfikacyjnego z języka białoruskiego jako obcego dla poziomów biegłości językowej B1 i B2. W kolejnym kroku omówiono strukturę egzaminu i scharakteryzowano poszczególne części testu, opisano kryteria oceny oraz zademonstrowano przykładowy arkusz egzaminacyjny na poziomie B1. Na zakończenie przedstawiono wnioski dotyczące znaczenia rozwijania certyfikacji językowej dla promocji języka białoruskiego.

Definicja i znaczenie certyfikacji językowej w odniesieniu do języków obcych

Certyfikacja językowa jest sformalizowanym procesem potwierdzenia stopnia biegłości językowej osoby określonego języka. Proces ten przebiega na podstawie standaryzowanych egzaminów, w których sprawdzane są kompetencje językowe na poziomie: 1) słuchania, 2) czytania, 3) znajomości struktur leksykalnych i gramatycznych, 4) pisania własnej wypowiedzi oraz 5) mówienia. Głównym celem certyfikacji jest obiektywna ocena biegłości językowej zgodnie z przyjętym *Europejskim systemem opisu kształcenia językowego*.

Znaczenie certyfikatu z języka obcego można rozpatrywać w kilku aspektach. Po pierwsze, dokument

certyfikacyjny potwierdzający kompetencje językowe ma duże znaczenie międzynarodowe. Może stanowić ważny dowód w uzyskaniu atrakcyjniejszej pracy lub być podstawą do otrzymania awansu lub gratyfikacji finansowej. Dla studentów taki dokument może być przepustką na wymarzony kierunek studiów lub podstawą do eksternistycznego zaliczenia przedmiotu z języka obcego na uczelni wyższej. Po drugie, chęć uzyskania certyfikatu z języka obcego może być dobrą motywacją do jego uczenia się, ponieważ daje możliwość do wyznaczania i osiągnięcia konkretnych celów. Po trzecie, jest to stymulujące dla instytucji świadczących usługi nauczania języków obcych i zmuszające ich do podnoszenia standardów metod nauczania, tworzenia materiałów dydaktycznych oraz oceniania postępów uczących się zgodnie z wymogami egzaminacyjnymi.

Zasady opracowywania egzaminów zgodnych z ESOKJ

Opracowanie egzaminów zgodnych z ramami ESOKJ wymaga uwzględnienia opisanych kryteriów stopni biegłości językowych, które pozwalają w sposób standaryzowany i rzetelny ocenić postępy na konkretnym etapie nauki. System ESOKJ definiuje również obszary, które muszą być uwzględnione przy tworzeniu testów egzaminacyjnych.

W ESOKJ uwzględniono podział na sześć poziomów biegłości językowej: A1, A2, B1, B2, C1, C2. Dla każdego poziomu został stworzony opis ogólny oraz szczegółowy, charakteryzujący pięć obszarów nauczania: słuchanie, czytanie, interakcję, produkcję i pisanie. Wystandardyzowane kryteria dla każdego z poziomów pozwalają orientować się nie tylko w kierunkach i metodach nauczania, ale także w kwestiach oceniania i opracowania zadań testowych [ESOKJ 2003: 32-35].

Istotnym etapem w konstruowaniu zadań egzaminacyjnych jest uwzględnianie wymagań odnoszących się do poszczególnych poziomów, takich jak na przykład selekcja treści, rozróżnienie stylów wypowiedzi, wyodrębnienie słownictwa ogólnego

związanego z konkretnym tematem na poziomie B1 lub wyekscerpowanie opinii autora tekstu oraz umiejętność wyrażania własnej opinii na tematy związane z określoną problematyką dla poziomu B2.

Charakterystyka poziomów: B1 i B2 w kontekście umiejętności językowych

Umiejętności na wszystkich poziomach biegłości językowej w ramach ESOKJ opisywane są ze względu na jakość wypowiedzi ustnej i wartościowane takimi sprawnościami, jak: zakres, poprawność, płynność, interakcja, spójność. Na poziomie B1 uczący się języka obcego posługuje się podstawowym zasobem słownictwa, prostymi wyrażeniami, często wyuczonymi według schematu. Potrafi przedstawić się i wypowiadać się na tematy z życia codziennego. Umie formułować proste pytania, budować zdania za pomocą prostych spójników typu *i, a, albo*.

Na poziomie B2 uczący się ma wystarczająco bogaty zasób słownictwa, który pozwala mu budować obszerniejsze odpowiedzi. Potrafi formułować opisy lub wyrażać opinie na różne tematy, wykorzystując do tego zdania wielokrotnie złożone. Potrafi tworzyć dłuższe odpowiedzi argumentacyjne, wypowiadając je poprawnie pod względem gramatycznym, w przypadku błędu jest w stanie sam siebie poprawić. Wypowiedzi na tym poziomie charakteryzują się większą spontanicznością. Uczeń potrafi sam inicjować rozmowę, zabierać głos w stosownej chwili oraz potrafi podtrzymywać dyskusję. W przypadku potrzeby zatrzymania rozmowy, potrafi w sposób uprzejmy i elegancki ją zakończyć [ESOKJ 2003: 34-35].

Biorąc pod uwagę wyżej omówione umiejętności językowe układający test w trakcie selekcji materiału do zadań egzaminacyjnych musi uwzględniać możliwości odpowiednie dla każdego z poziomów. Trudniej jest z doбором tekstów dla poziomu B1, gdyż często jest to związane z potrzebą adaptacji tekstu do kompetencji językowych uczących się na tym poziomie. Adaptacja może polegać na skróceniu tekstów lub, w przypadku tekstów wielowątkowych, usunięciu niektórych treści i pozostawieniu

Egzamin certyfikacyjny z języka białoruskiego jako obcego...

dwóch-trzech głównych myśli. Dodatkowo, może polegać na zamianie wyrazów trudnych na bardziej ogólne lub wprowadzeniu opisowym tłumaczeń niektórych słów czy wyrażzeń.

Uniwersytet Warszawski to jedyna uczelnia w Polsce, która oferuje egzaminy certyfikacyjne z języka białoruskiego. Spośród ponad 30 języków obcych znajdujących się w ofercie dydaktycznej UW w roku akademickim 2024/2025 jest możliwość uzyskania certyfikatu z języka białoruskiego na poziomach biegłości językowej B1 i B2. Coroczna oferta egzaminów może ulegać zmianie, w zależności od tego, na jakim poziomie w danym roku akademickim udało się utworzyć kursy organizowane przez Szkołę Języków Wschodnich afiliowaną przy Wydziale Orientalistycznym UW. Aby uruchomić grupę na poziomie początkującym, potrzeba minimum 8 osób, natomiast na poziomach wyższych dla języków rzadszych dopuszcza się mniejszą liczbę uczestników tak, aby umożliwić studentom kontynuację nauki języka na wybranym lektoracie.

W Szkole Języków Wschodnich Uniwersytetu Warszawskiego prowadzone są kursy języka białoruskiego na trzech poziomach: A1/A2, B1, B2. Większość kursantów to studenci Uniwersytetu Warszawskiego, natomiast na poziomach wyższych zdarzają się osoby spoza UW. Warto dodać, że naukę języka białoruskiego na wspomnianych wyżej poziomach zaawansowania można pobierać wyłącznie na Uniwersytecie Warszawskim w Szkole Języków Wschodnich oraz Katedrze Białorutenistyki. Zespół ds. certyfikacji języka białoruskiego jest niewielki – prowadząca zajęcia jest zarazem jednym z autorów zadań testowych oraz egzaminatorką. W roku akademickim 2023/2024 do zespołu dołączył dr hab. Radosław Kaleta, prof. UW.

Struktura egzaminu certyfikacyjnego z języka białoruskiego na Uniwersytecie Warszawskim

Niezależnie od poziomu kompetencji językowej, B1 czy B2, struktura egzaminu jest bardzo podobna

[*Format i zakres...* (online)]. Egzamin składa się z dwóch części – pisemnej i ustnej. Uzyskanie pozytywnego wyniku z części pisemnej pozwala na przystąpienie do części ustnej. Część pisemna dzieli się na cztery bloki, w których sprawdza się: 1) rozumienie ze słuchu, 2) czytanie ze zrozumieniem, 3) użycie języka oraz 4) pisanie. Część ustna egzaminu składa się z czterech elementów: rozgrzewki i trzech zadań.

Część pisemna egzaminu certyfikacyjnego z języka białoruskiego na poziomie B1 trwa 120 minut, na poziomie B2 – 180 minut. Blok pierwszy dotyczy zadań z rozumienia ze słuchu, w którym na poziomie B1 sprawdzane są umiejętności zrozumienia głównego sensu wypowiedzi i zrozumienia istotnych informacji szczegółowych na podstawie dwóch tekstów: jednego tekstu dialogowego, który może być fragmentem wywiadu lub rozmowy o tematyce życia codziennego oraz jednego tekstu monologowego, który może być fragmentem programu radiowego, pogadanki, nagraniem rozmowy telefonicznej. W tej części uczący się musi udzielić odpowiedzi łącznie na 10 pytań typu zamkniętego, z których pięć to pytania wielokrotnego wyboru (a, b, c), a kolejne pięć to pytania prawda/fałsz. Maksymalnie za tę część egzaminu uczący się może otrzymać 20 pkt. Na poziomie B2 ta część egzaminu sprawdza zrozumienie treści szczegółowych oraz informacji podanych *implicite*. Ogólna liczba pytań za część sprawdzającą rozumienie ze słuchu wynosi 15, z łączną liczbą punktów 30. Oba zadania składają się z pytań zamkniętych, gdzie pierwsze osiem to pytania wielokrotnego wyboru (a, b, c), a kolejne siedem to pytania prawda/fałsz.

Drugi blok zadań, czytanie ze zrozumieniem na poziomie B1, sprawdza wiedzę z zakresu zrozumienia głównego sensu tekstu i zrozumienia istotnych informacji szczegółowych. W tej części egzaminu uczący się musi odpowiedzieć łącznie na 15 pytań na podstawie trzech różnych zadań. Pierwsze zadanie jest oparte na pięciu krótkich tekstach (mogą to być ogłoszenia, notatki prasowe). Drugie – list, proste pismo urzędowe i trzecie – artykuł prasowy, dotyczący środowiska, pracy, studiów lub wydarzeń codziennych. Do każdego zadania jest ułożonych pięć pytań typu zamkniętego, z których pięć pierwszych

polega na dobieraniu tytułów do fragmentów akapitów, kolejne pięć to pytania wielokrotnego wyboru (a, b, c) i ostatnie pięć to pytania prawda/fałsz/brak informacji. Na poziomie B2 w tej części egzaminu przewidziane są dwa zadania z łączną liczbą pytań 15 oraz 30 punktami. Pierwsze zadanie z bloku na zrozumienie tekstu czytanego zawiera 6–7 pytań zamkniętych wielokrotnego wyboru (a, b, c, d), a drugie wymaga dopasowania fragmentów tekstu do luk. Fragmenty tekstu są umieszczone w dwóch blokach pod tekstem i w każdym z bloków jeden fragment jest zbędny.

Blok zadań sprawdzający użycie języka składa się z dwóch typów ćwiczeń: 1) doboru form gramatycznych, zwrotów i wyrazów pasujących do kontekstu oraz 2) tworzenia konstrukcji językowych i znajomości słownictwa niezbędnych do skutecznej i poprawnej komunikacji w określonych kontekstach sytuacyjnych. W tej części egzaminu na poziomie B1 są dwa zadania z 20 pytaniami, za poprawne odpowiedzi można łącznie otrzymać 30 pkt. Pierwsze zadanie jest typu zamkniętego i polega na uzupełnianiu luk w tekście formami podanymi do wyboru w tabelce (a, b, c). Drugie jest zadaniem typu otwartego i wymaga od uczącego się udzielenia własnej odpowiedzi i uzupełnienia luk jednym wyrazem. Na poziomie B2 zadania z użyciem języka różnią się poziomem trudności. W pierwszym zadaniu typu zamkniętego wymagane jest uzupełnienie luk w tekście formami podanymi do wyboru w tabelce (a, b, c, d, e), gdzie do jednej luki podane są 4, a nie 3 wyrazy. Drugie zadanie jest również, jak w przypadku poziomu B1, zadaniem typu otwartego i wymaga od uczącego się udzielenia własnej odpowiedzi, lecz luki w zadaniach wymagają od zdającego wiedzy na temat możliwych kolokacji językowych, połączeń wyrazowych lub związków frazeologicznych/porównań.

Ostatni blok testu egzaminacyjnego dotyczy pisanie i na poziomie B1 polega na udzieleniu własnej odpowiedzi na podstawie dwóch zadań. Pierwsze polega na napisaniu listu/e-maila na określony temat. Drugie wymaga napisania notatki (sprawozdania) lub instrukcji postępowania. Każda wypowiedź ma składać się z 70–80 wyrazów, łącznie 150 słów. Za tę

część egzaminu uczący się otrzymuje 40 pkt. łącznie, to znaczy po 20 pkt. za każdą z nich. Wypowiedź pisemna na poziomie B2 jest oparta na jednym zadaniu. Zdającemu proponowane są dwa tematy do wyboru, na jeden z nich wymagane jest udzielenie odpowiedzi pisemnej o objętości 200–250 słów. Za tę część egzaminu uczący się otrzymuje 40 pkt.

Część ustna egzaminu składa się z czterech elementów: rozgrzewki i trzech zadań. Trwa 10 minut. Podczas rozgrzewki na poziomie B1, która trwa około 1 minuty i jest rozmową wstępną, egzaminator może zapytać uczącego się o informacje personalne lub zacząć rozmowę od tematów ogólnych (typu pogoda). W zadaniu pierwszym sprawdza się umiejętność reakcji językowej na określoną sytuację życiową. Polecenia tego zadania są sformułowane w języku polskim. Drugie zadanie jest oparte na refleksji na temat przedstawionego obrazka lub ilustracji. Ta część wymaga od uczącego się umiejętności sformułowania problemu, opisu tego, co widzi na ilustracji za pomocą zwrotów i wyrażen w języku docelowym. Ostatnie trzecie zadanie jest rozmową z egzaminatorem na temat zainteresowań uczącego się, życia codziennego, pracy, studiów, rodziny, podróży lub obejrzanego filmu itp. Część ustna na poziomie B2 ma podobną strukturę jak na egzaminie B1 i trwa około 12 minut. W czasie rozgrzewki komisja egzaminacyjna przez 1–2 minuty prowadzi z egzaminowanym rozmowę na tematy ogólne. W zadaniu pierwszym od egzaminowanego jest wymagane opisanie procesu lub wyrażenie opinii na podstawie przeczytanego krótkiego tekstu prasowego. To zadanie trwa około 6 minut. Trzecie i ostatnie zadanie jest rozmową/dyskusją z egzaminatorem w nawiązaniu do tematu przeczytanego tekstu oraz wykraczającą poza jego problematykę, przedstawiającą własny punkt widzenia oraz argumentację zdającego.

Zakres organizacji egzaminu certyfikacyjnego oraz jego struktura na Uniwersytecie Warszawskim może się różnić na przestrzeni kilku lat. Rada Koordynacyjna ds. Nauczania Języków Obcych i Certyfikacji Biegłości Językowej, którą powołuje Rektor Uniwersytetu Warszawskiego [*Zarządzenie...* (online)] co roku przeprowadza analizę arkuszy egzaminacyjnych,

Egzamin certyfikacyjny z języka białoruskiego jako obcego...

tak zwanych języków dużych (angielski, niemiecki, rosyjski, hiszpański) i daje rekomendację wszystkim językom certyfikowanym na UW co do poprawy lub zmiany struktury poszczególnych zadań, liczby i objętości punktów w pytaniach wielokrotnego wyboru, objętości tekstów czytanych w zadaniach z rozumienia ze słuchu lub zadaniach z rozumienia tekstu czytanego. Stosunkowo często zmieniana jest szata graficzna arkusza egzaminacyjnego oraz zasada zapisywania poleceń do zadań.

Znaczenie rozwijania certyfikacji językowej dla promocji języka białoruskiego

Certyfikacja językowa odgrywa kluczową rolę dla promocji języka białoruskiego nie tylko na Białorusi, ale także na arenie międzynarodowej. Uniwersytet Warszawski jest jedyną uczelnią na świecie, poza granicami Białorusi, gdzie można uzyskać certyfikat z języka białoruskiego wydany przez europejską instytucję.

Możliwość otrzymania takiego dokumentu oficjalnie potwierdza kompetencje językowe osoby, co może być pomocne podczas rekrutacji na studia lub sprzyjać otrzymaniu pracy w Polsce czy za granicą. Tworzenie egzaminów zgodnych z europejskimi standardami, takimi jak ESOKJ, zwiększa rangę języka białoruskiego i stawia go na równi z innymi językami Europy i świata. Fakt bycia w systemie certyfikacji jest doskonałą promocją i możliwością podniesienia prestiżu języka białoruskiego. To pokazuje, że język białoruski jest pełnoprawnym środkiem komunikacji w edukacji, kulturze i biznesie. Przyczynia się to do zwiększenia motywacji uczenia się języka białoruskiego, a osoby zdobywające certyfikat z tego języka stają się poniekąd ambasadorami białoruszczyzny, co sprzyja jej popularyzacji. I ostatnia, nie mniej ważna rzecz, certyfikacja języka białoruskiego jest szczególnie ważna dla diaspory białoruskiej, która chce mieć kontakt z językiem białoruskim i pielęgnować go. Egzamin certyfikacyjny daje możliwość dzieciom emigrantów oraz osobom dorosłym, zainteresowanym kulturą i językiem białoruskim, potwierdzenia swoich kompetencji językowych.

Przykładowy Test z języka białoruskiego jako obcego na poziomie kompetencji językowej B1

EGZAMIN CERTYFIKACYJNY Z JĘZYKA BIAŁORUSKIEGO NA POZIOMIE B1

CZERWIEC 2022

odpowiedzi na pytania do testów 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1 wpisz na kartę odpowiedzi numer 1
odpowiedzi na pytania do testów 3.2 i 4 wpisz na kartę odpowiedzi numer 2

Za cały egzamin możesz uzyskać 120 punktów.

Egzamin trwa 120 minut.

Do wszystkich części egzaminu dołączone są instrukcje. Przeczytaj je uważnie, zanim przystąpisz do rozwiązywania zadań testowych.

INSTRUKCJA TESTOWA

Otrzymałaś/-eś książeczkę testową, **dwie** karty odpowiedzi oraz ołówek.

ROZWIĄZUJ TESTY 1.1 (pytania 1–5), 1.2 (pytania 6–10) 2.1 (pytania 11–15), 2.2 (pytania 16–20), 2.3 (pytania 21–25), 3.1 (pytania 26–35) NA KARCIE ODPOWIEDZI NUMER 1 W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:

- Do każdego pytania podane są dwie, trzy lub sześć odpowiedzi do wyboru, oznaczone literami: a, b, c, d, e, f.
- Wybieraj za każdym razem jedną prawidłową odpowiedź.
- Możesz wykorzystywać książeczkę testową do zaznaczania odpowiedzi „na brudno”.
- Na kartę odpowiedzi nanieś **ostateczną wersję**, zaznaczając **dokładnie ołówkiem** wybraną przez siebie literę.

ROZWIĄZUJ TESTY 3.2 (pytania 36–45) ORAZ TEST 4 NA KARCIE ODPOWIEDZI NUMER 2 W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:

- Wszystkie odpowiedzi wpisuj **DŁUGOPISEM** na karcie odpowiedzi.
- Niniejszą książeczkę testową możesz wykorzystać do rozwiązywania testu „na brudno”.
- Test 4 możesz napisać „na brudno” na odwrocie strony tytułowej lub na pustych stronach książeczki testowej.
- Pisz **wyraźnie!** Nieczytelne pismo nie będzie brane pod uwagę!

Pamiętaj o takim zaplanowaniu czasu, aby wystarczyło go na wpisanie wszystkich odpowiedzi na karty odpowiedzi.

TEST 1: ROZUMIENIE ZE SŁUCHU (10 PYTAŃ, 20 PKT)

ТЭСТ 1. АЎДЗІРАВАННЕ (10 ПЫТАННЯЎ, 20 БАЛАЎ)

Zadanie 1.1. Pytania 1–5 (10 pkt)

Usłyszysz dwukrotnie wywiad. Zapoznaj się z pytaniami 1–5, a następnie po wysłuchaniu tekstu zaznacz na karcie odpowiedzi № 1 odpowiednią literę obok właściwego numeru pytania. Do każdego pytania tylko jedna odpowiedź jest całkowicie poprawna.

Заданне 1.1. Пытанні 1–5 (10 балаў)

Пазнаёмцеся з пытаннямі 1–5. Праслухайце інтэрв’ю два разы. Выберыце правільны варыянт адказу з прыведзеных трох магчымасцей (a, b, c). Пазначце свой выбар у карце адказаў № 1. Кожнае пытанне мае толькі адзін правільны адказ.

1. Да экалагічнага ладу жыцця гераіня прыйшла дзякуючы
  - a) адносінам да прыроды, жывёлаў і наваколя;
  - b) любові да касметыкі, кавы і рэкламы;
  - c) зразуменню надмеру нявыкарыстанай касметыкі.

Egzamin certyfikacyjny z języka białoruskiego jako obcego...

2. Па словах Крысціны, экаблогер гэта –
  - a) асоба, якая працуе на карысць прыроды;
  - b) асоба, якая піша аб праблемах школьнага асяроддзя;
  - c) асоба, якая пратэстуе, каб знізіць шкоднае ўздзеянне.

3. Найцікавейшая, паводле Крысціны, інфармацыя на яе блогу была
  - a) пра ратаванне акіяна ад пластыкавага смецця;
  - b) пра вытворчасць пластыкавых бутэлек;
  - c) пра пластыкавая вырабы ў свеце.

4. Да экаактывістаў у Беларусі належаць перш за ўсё
  - a) пенсіянеры, якія маюць шмат часу;
  - b) школы, што арганізуюць рэгулярныя суботнікі;
  - c) маладыя адукаваныя людзі.

5. Геранія інтэрв'ю распавяла пра
  - a) папулярнызацыю экалогіі ў беларускамоўнай інтэрнэт-прасторы;
  - b) ідэю папулярнызацыі Валожынскага раёна;
  - c) рэкламу экалагічных акцый у розных раёнах Беларусі.

Zadanie 1.2. Pytania 6–10 (10 pkt)

Usłyszysz dwukrotnie informację. Poniżej znajdują się stwierdzenia dotyczące tekstu 6–10. Zapoznaj się z nimi przed wysłuchaniem tekstu. Następnie zdecyduj, które z nich są prawdziwe (A), a które fałszywe (B). Zaznacz swoje odpowiedzi na karcie odpowiedzi № 1.

Заданне 1.2. Пытанні 6–10 (10 балаў)

Пазнаёмцеся з пытаннямі 6–10. Паслухайце тэкст два разы. Акрэсліце, адпавядаюць (літара А) ці не адпавядаюць (літара В) прыведзеныя выказванні тэксту, які прагучаў. Свой выбар пазначце ў карце адказаў № 1.

	Prawda A	Fałsz B
6. За апошнія 15 гадоў становішча жанчын у навуцы моцна не змянілася.		
7. Мэта Еўракамісіі – удзел жанчын у навуцы на ўзроўні не менш за 40 %.		
8. У 2016 г. быў арганізаваны форум для жанчын і дзяўчынак у навуцы.		
9. У Беларусі была створана спецыяльная праграма – “Навука для жанчын”.		
10. У Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі працуе больш за 40 % жанчын.		

TEST 2: ROZUMIENIE TEKSTU PISANEGO (15 PYTAŃ, 30 PKT)

ТЭСТ 2. ЧЫТАННЕ (15 ПЫТАННЯЎ, 30 БАЛАЎ)

Zadanie 2.1. Pytania 11–15 (10 pkt)

Przeczytaj krótkie teksty (oznaczone numerami 11–15) i dopasuj do nich tytuły oznaczone literami: A, B, C, D, E, F (jeden z tytułów jest zbędny). Swoj wybór zaznacz na karcie odpowiedzi № 1.

Заданне 2.1. Пытанні 11–15 (10 балаў)

Прачытайце скарачаныя тэксты (пазначаныя нумарамі 11–15) і дапасуйце да іх загаловкі, што пазначаны літарамі А, В, С, D, E, F (загаловкаў на адзін больш). Свой выбар пазначце ў карце адказаў № 1.

11. Усё роўна, валодаеце вы акцёрскім патэнцыялам ці не. Зусім не мае значэння, ці ўмееце вы спяваць. Цяпер вы можаце ўсё! Па выніках апытання зразумеце, які са знакамітых оперных герояў вам бліжэй за ўсё. Нават калі вы не ведаеце, з якой оперы ваш персанаж – не бяда! Аўтары тэсту пакідаюць спасылку на спектакль. Даведацца можна на галоўнай старонцы сайта Вялікага тэатра Беларусі.
12. У цэнтры сюжэта – старадаўні дом і яго жыхаркі, мілыя, пацешныя жанчыны. Менавіта яны і аказваюцца забытымі ў кругавароце падзей, звязаных з жаданнем многіх неабыякавых завалодаць іх радавым гняздом. Цётчкі рыхтуюцца да прыезду любімага пляменніка. Але нечакана да іх заяўляецца чыноўнік з дэпартаменту... Што атрымаецца, калі сабраць у адной кватэры аферыста, прадзюсара-няўдачніка з яго раўнівай нявестай, артыста, які ўцёк з турмы, паліцэйскага і дзвюх дам “цікавага” ўзросту?
13. Беларускія тэатры працягваюць сваю віртуальную прысутнасць – на гэтым тыдні, не выходзячы з дома, можна “наведаць” пастаноўкі прынамсі трох калектываў. Некаторыя з прапанаваных да прагляду спектакляў прысутнічаюць у актуальным рэпертуары, а некаторыя магчыма ўбачыць выключна ў запісе і толькі абмежаваны адрэзак часу.
14. Які ж адказ даюць на такое важнае пытанне галоўныя героі дзеі? Яны кажуць, што “любоў не зайздросціць, любоў не ўзвышае сябе, не ганарыцца, не бясчынствуе, не шукае свайго, не раздражняецца, не памятае зла, не радуецца няпраўдзе, а радуецца ісціне; усё пакрывае, усяму верыць, на ўсё спадзяецца, усё пераносіць. Любоў ніколі не спыняецца”.
15. Напрыклад, тут падлічылі і прадэманстравалі ў карцінках не толькі колькасць месцаў у вялікай і малой зале (665 і 216 адпаведна), але таксама 776 кручкоў у гардэробе вялікай залы, 3976 лямпачак на ўвесь пяціпавярховы будынак тэатра і 5387 разнастайных сцэнічных убораў, якія захоўваюцца ў касцюмернай.

крыніца <https://zviazda.by/>

- A) Стос беларускіх спектакляў анлайн на тыдзень
- B) Тэатр пачынаецца з... лічбаў
- C) Вялікі тэатр прапануе кожнаму знайсці сваё амплуа
- D) Гастролі на абмен

Egzamin certyfikacyjny z języka białoruskiego jako obcego...

- E) Колькі каштуе каханне?
- F) Дэтэктыў з адкрытым фіналам

Zadanie 2.2. Pytania 16–20 (10 pkt)

Przeczytaj uważnie poniższy tekst i dokończ zdania, wybierając właściwe zakończenie spośród trzech podanych możliwości (a, b, c). Swój wybór zaznacz na karcie odpowiedzi № 1.

Заданне 2.2. Пытанні 16–20 (10 балаў)

Прачытайце тэкст і закончыце сказ адным з трох варыянтаў. Свой выбар пазначце ў карце адказаў № 1.

Ёсць меркаванне, што калі выпускнік не вызначыўся з прызначэннем, яму трэба даць час, каб разабрацца ў сабе. Напрыклад, у Еўропе і ЗША шырока распаўсюджана практыка Gap Year – год пасля школы выпускнік знаходзіцца ў пошуку будучай кар’еры, праходзіць навучанне на спецыялізаваных кароткіх курсах і стажыруецца, паглыбляецца ў прафесійнае асяроддзе, каб зрабіць усвядомлены выбар. Там не лічыцца ганебным не паступіць вучыцца адразу пасля школы. Больш за тое, у некаторых краінах вышэйшая адукацыя не значыцца абавязковай для дасягнення сацыяльнага поспеху, і толькі 10 працэнтаў паступаюць ва ўніверсітэты. Затое там не сустранеш касіра ў “Макдональдсе” з дыпламам юрыста.

Міжнародныя даследаванні сведчаць, што на адукацыйныя амбіцыі школьнікаў упывае не столькі іх паспяховасць, колькі сацыяльна-эканамічны статус сям’і, які адбіваецца на ўспрыманні асабістай “планкі” і гарызонту перспектывы. Самая распаўсюджаная памылка – не задаць сабе пытанне “Навошта?” перад тым, як інвеставаць велізарную колькасць свайго часу, а часцяком і грошай, каб атрымаць заповітную “адтэрміноўку ад дарослага жыцця” яшчэ на чатыры гады.

У прафарыянталагаў ёсць тэрмін “шчылінная прафарыянтацыя” – так яны характарызуюць сітуацыю, калі бацькі не бачаць разнастайнасці прафесійных магчымасцяў і падштурхоўваюць дзіця толькі ў адным кірунку, нахшталт “я быў стаматолагам – і ты ім будзеш”. А ў школьнікаў гарызонт планавання ўвогуле самы недалёкі: для іх нейкая там работа праз чатыры-пяць гадоў пасля заканчэння ўніверсітэта – гэта штосьці вельмі і вельмі далёкае і абстрактнае, амаль перадпенсійны ўзрост.

крыніца <https://zviazda.by/>

16. У некаторых краінах Заходняй Еўропы і ЗША

- a) вучні шукаюць інфармацыю пра запатрабаванасць розных прафесій;
- b) вучні хацелі б мець Gap Year, але не ва ўсіх ёсць такая магчымасць;
- c) вучні робяць сабе адмысловы перапынак для прафарыянтацыі.

17. У розных краінах па-рознаму ставяцца да вышэйшай адукацыі,

- a) і ў некаторых з іх у ВНУ ідзе толькі адна дзясятая абітурыентаў;
- b) і ў некаторых з іх лічыцца, што ўсе, хто можа, мусіць вучыцца ў ВНУ;
- c) і ў некаторых з іх лічыцца, што ВНУ толькі для багатых абітурыентаў.

18. Па выніках даследавання,

- a) выбар кірунку навучання абітурыентаў залежыць ад вынікаў экзаменаў па школьных прадметах;
- b) выбар кірунку навучання абітурыентаў залежыць ад эканамічнага статусу іх сямей;
- c) выбар кірунку навучання абітурыентаў залежыць ад талентаў і захваленняў.

19. Пытанне “Навошта?” можа дапамагчы
- адшукаць адказ на гэтае пытанне;
  - разабрацца ў праблемах з аднагодкамі;
  - сэканоміць час і грошы навучэнца.
20. Тэрмін “шчылінная прафарыентацыя” суадносіцца з фразеалагізмам
- па свежых слядах;
  - следам за дзедам;
  - здвоіць след.

Zadanie 2.3. Pytania 21–25 (10 pkt)

Przeczytaj uważnie poniższy tekst i zdecyduj, czy stwierdzenia go dotyczące są prawdziwe (zaznacz literę A), fałszywe (zaznacz literę B) lub takiej informacji brakuje w tekście (zaznacz literę C). Zaznacz swoje odpowiedzi na karcie odpowiedzi № 1.

Заданне 2.3. Пытанні 21–25 (10 балаў)

Прачытаце тэкст. Ацаніце, якія выказванні адпавядаюць зместу (літарай А), не адпавядаюць (літарай В) або ў тэксце пра гэта не гаворыцца (літарай С). Пазначце свой выбар у карце адказаў № 1.

Машыны наступаюць на пяткі прадстаўнікам многіх прафесій. Робаты і аўтаматызацыя ўкараняюцца ва ўсё большую колькасць сфер нашага жыцця. Наколькі сёння гэта праблема актуальная і ці паўплывае будучая чацвёртая прамысловая рэвалюцыя на працоўныя месцы?

Адзін са стваральнікаў і былы найбуйнейшы акцыянер кампаніі Майкрасофт Біл Гейтс казаў, што заўсёды будзе шукаць лянівага чалавека для работы, бо той знойдзе шмат лёгкіх шляхоў для вырашэння пастаўленай задачы. Ён агучыў тое, пра што многія кіраўнікі кампаній думалі заўсёды: максімальная аўтаматызацыя, меншая колькасць аперацый для выканання задач, кантроль над колькасцю супрацоўнікаў.

Але што адбудзецца, калі ў выніку акажацца не патрэбны чалавек? Калі тэндэнцыя працягне сваё развіццё, то ці не забяруць робаты не толькі працу але і ўладу ў чалавека?

Эксперты сыходзяцца ў меркаванні, што любую работу, якую можна разбіць на алгарытмы, машына зможа выконваць больш эфектыўна. Прадстаўнік Forbes Адзі Гаскел выказаў упэўненасць, што 85 % працоўных месцаў у галінах, звязаных з тэхналогіямі, зараз знаходзяцца ў зоне рызыкі. Стварэнне штучных нейронных сетак для прагназавання нерацыянальных паводзінаў людзей, беспілотныя аўтамабілі на вуліцах “разумных гарадоў” у найбліжэйшай будучыні павінны істотна спрасціць наша жыццё. Аднак эксперты Цэнтра развіцця кампетэнцый задаюцца пытаннем аб тым, хто будзе несці адказнасць за прынятыя робатамі рашэнні.

крыніца <https://zviazda.by/>

Egzamin certyfikacyjny z języka białoruskiego jako obcego...

	Prawda A	Falsz B	Brak informacji C
21. Кіраўніцтва многіх кампаній не гатова замяніць чалавека роботам.			
22. Тэхнічны прагрэс можа моцна паўплываць на біржу працы.			
23. Біл Гейтс верыць у крэатыўнасць чалавека і яго здольнасці ў пошуку аптымізацыі працы.			
24. Буйныя ІТ-фірмы некалькі гадоў запар тэстуюць беспілотныя аўтамабілі.			
25. Адмысловы алгарытм будзе адказваць за прынятыя роботам рашэнні.			

TEST 3. UŻYCIE JĘZYKA (20 PYTAŃ, 30 PKT)

ТЭСТ 3. МОЎНЫЯ КАНСТРУКЦЫІ (20 ПЫТАННЯЎ, 30 БАЛАЎ)

Zadanie 3.1. Pytania 26–35 (10 pkt)

Przeczytaj uważnie poniższy tekst, a następnie uzupełnij brakujące miejsca, wybierając za każdym razem jedną z trzech możliwości (A, B, C) podanych pod tekstem. Na karcie odpowiedzi № 1 zaznacz literę odpowiadającą wybranej przez siebie możliwości obok właściwego numeru pytania.

Заданне 3.1. Пытанні 26–35 (10 балаў)

Прачытайце ўважліва тэкст і запоўніце пустыя месцы словамі, што пададзены ніжэй у табліцы. Выберыце адзін з трох варыянтаў (А, В, С). Пазначце свой выбар у карце адказаў № 1.

Бортніцтва – настолькі складаны па сваёй прыродзе 26 _____, што яго немагчыма дакладна 27 _____ у шырыні распаўсюджвання і глыбіні ўспрымання свету. Гэта першапачатковая 28 _____ культурнага ўтрымання і догляду пчол у натуральных 29 _____ іх існавання: складаных лясных, балотных і лугавых біятопах; натуральным дупле. Бортніцтва 30 _____ звязана з навакольнай прыродай праз узаемадзеянне чалавека з 31 _____, з пчалай як галоўнай істотай (а ў большасці сакральнай) і з традыцыйным светам (традыцыі, абрады, практыкі, веды, народная кухня і медыцына).

Калі 32 _____ больш проста, бортніцтва – гэта промысел па 33 _____ і доглядзе пчол у борцах (штучных дуплах) і калодах (адмысловых вулях) у рамках устойлівых традыцыйных 34 _____ і падыходаў.

Пры гэтым з бортніцтвам звязаны таксама шэраг 35 _____ (кавальства, пляценне, дрэваапрацоўка, скураапрацоўка, праца з воскам і іншыя).

Крыніца: <http://zviazda.by>

А	В	С
26. акцыя	справа	промысел
27. абмежаваць	абагуліць	абагнаць
28. форма	аб'ём	велічыня
29. дамовах	умовах	перамовах
30. глыбока	адносна	цесна
31. яе	ёй	яна
32. казаць	расказаць	пераказаць
33. развіцці	выхаванні	ўтрыманні
34. спраў	практык	стажыровак
35. кантактаў	рамёстваў	спрэчак

Zadanie 3.2. Pytania 36–45 (20 pkt)

Przeczytaj uważnie poniższy tekst i uzupełnij każdą lukę jednym słowem. Wpisz te słowa na karcie odpowiedzi № 2.

Заданне 3.2. Пытанні 36–45 (20 балаў)

Прачытайце ўважліва тэкст. Запоўніце пропускі патрэбнымі па сэнсе словамі. Захавайце граматычную і лексічную правільнасць. У адно пустое месца можаце ўпісаць толькі адно слова. Запішыце гэтыя словы ў карце адказаў № 2.

Не сакрэт, што маларухомы лад (36) _____ наносіць цяжкі ўдар па здароўі. Гэта чацвёртая па распаўсюджанасці прычына (37) _____ ў свеце ад неінфекцыйных захворванняў. Паводле (38) _____ медыкаў, калі б людзі ўставалі на дзве (39) _____ кожную гадзіну, гэта змяніла б сітуацыю, як перадае The Sydney Morning Herald. Паводле афіцыйных рэкамендацый, варта праяўляць фізічную актыўнасць (40) _____ 30 хвілін у дзень. І стратэгія “2 хвіліны ў гадзіну” дазваляе наблізіцца да дадзенага паказчыка. Такая выснова зроблена па (41) _____ трохгадовага назірання за 3243 добраахвотнікамі. Супрацоўнікі медшколы Універсітэта Юты і Універсітэта Каларада высветлілі: калі чалавек проста стаяў гэтыя дзве хвіліны, то розніцы не (42) _____ ніякай. А вось хуткі шпацыр, прыемныя клопаты ў садзе або прыборка зніжалі рызыка смерці (43) _____ 33 %. Пры гэтым кожная гадзіна, праведзеная ў крэсле, (44) _____ ў чалавека 22 хвіліны жыцця. А вось кожная гадзіна фізічных практыкаванняў (45) _____ 90 хвілін жыцця.

Крыніца: <http://zviazda.by>

Egzamin certyfikacyjny z języka białoruskiego jako obcego...

TEST 4. PISANIE (40 PKT)

ТЭСТ 4. ПІСЬМО (40 БАЛАЎ)

Zadanie 4.1. (20 pkt)

W ostatnim e-mailu kolega przyjął Twoje zaproszenie na wspólne wakacje. Napisz mu, jak planujesz spędzić ten czas oraz zaproponuj wspólne przygotowania i podział zadań. Napisz swój tekst o objętości ok. 70–80 wyrazów na karcie odpowiedzi № 2 w oznaczonym miejscu.

Заданне 4.1. (20 балаў)

У апошнім сваім мэйле ваш сябар прыняў запрашэнне на супольныя вакацыі. Напішыце яму, як вы плануеце правесці гэты час. Запрапануйце супольную падрыхтоўку і падзел абавязкаў. Напішыце тэкст аб'ёмам 70–80 слоў на карце адказаў № 2 у прызначаным для гэтага месцы.

Zadanie 4.2. (20 pkt)

Twoja koleżanka planuje wyjazd do Mińska. Zastanawia się, jaki środek transportu wybrać. Przedstaw kilka argumentów, które pomogą jej podjąć tę decyzję. Napisz swój tekst o objętości 70–80 wyrazów na karcie odpowiedzi № 2 w oznaczonym miejscu.

Заданне 4.2. (20 балаў)

Ваша сяброўка плануе паездку ў Мінск і задумваецца, які від транспарту найлепш выбраць. Падайце некалькі аргументаў, якія дапамогуць ёй прыняць рашэнне. Напішыце тэкст аб'ёмам 70–80 слоў на карце адказаў № 2 у прызначаным для гэтага месцы.

UWAGA: W TEŚCIE № 4 NALEŻY WYKONAĆ OBYDWA ZADANIA!

УВАГА: У ТЭСЦЕ № 4 ТРЭБА ВЫКАНАЦЬ АБОДВА ЗАДАННІ!

TO JEST KONIEC EGZAMINU

References

- ESOKJ 2003 = *Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie*. 2003. Warszawa.
- Format i zakres egzaminu certyfikacyjnego z języka obcego na poziomie A2 – C2 według Standardów Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ)* [online] <https://jezyki.obce.uw.edu.pl/opis-czesci-pisemnej/> [3.12.2024].
- Informacja na temat stanu edukacji mniejszości białoruskiej w tym nauczania języka ojczystego białoruskiej mniejszości narodowej w województwie podlaskim*. Kuratorium Oświaty w Białymstoku [online] [informacje-na-temat-stanu-edukacji-mniejszosci-bialoruskiej-w-wojewodztwie-podlaskim.pdf](https://www.kuratorium.edu.pl/informacje-na-temat-stanu-edukacji-mniejszosci-bialoruskiej-w-wojewodztwie-podlaskim.pdf) [3.12.2024].
- Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce: Białorusini* [online] <https://www.gov.pl/web/mniejszosci-narodowe-i-etniczne/bialorusini> [3.12.2024].
- Zarządzenie nr 33 Rektora Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 15 marca 2022 r. w sprawie zmiany zarządzenia nr 11 Rektora Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 26 stycznia 2022 r. w sprawie powołania Rady Koordynacyjnej ds. Nauczania Języków Obcych i Certyfikacji Biegłości Językowej na kadencję 2021-2024* [online] <https://monitor.uw.edu.pl/Lists/Uchway/Attachments/6146/M.2022.62.Zarz.33.pdf> [3.12.2024].